

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 14ης Δεκεμβρίου 2017*

[Κείμενο διορθωμένο με διάταξη της 20ής Μαρτίου 2018]

«Προδικαστική παραπομπή – Εναρμονισμένοι όροι εμπορίας δομικών προϊόντων – Εναρμονισμένο πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 – Κριτήρια καθορισμού του πεδίου εφαρμογής προτύπου που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) βάσει εντολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Εξαρτήματα αγκύρωσης που στερεώνονται στο σκυρόδεμα πριν αυτό πήξει και χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση στοιχείων κελύφους και στοιχείων τοιχοποιίας στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου»

Στην υπόθεση C-630/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικό πρωτοδικείο του Ελσίνκι, Φινλανδία) με απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Δεκεμβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης που κίνησε η

Anstar Oy

παρισταμένης της:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Malenovský, πρόεδρο τμήματος, D. Šváby (εισηγητή) και M. Βηλαρά, δικαστές, γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: R. Šeres, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), εκπροσωπούμενη από τους P. Kulmala και K. Siponen,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Hartikainen,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους Γ. Ζαββό, P. Aalto και M. Huttunen,

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας δομικών προϊόντων και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 88, σ. 5, και διορθωτικό ΕΕ 2013, L 88, σ. 10), καθώς και του εναρμονισμένου προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011, με τίτλο «Κατασκευή έργων από χάλυβα και από αλουμίνιο – Μέρος 1: Απαιτήσεις για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των δομικών στοιχείων» (στο εξής: πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011)
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο δίκης ενώπιον του Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικού πρωτοδικείου του Ελσίνκι, Φινλανδία) την οποία κίνησε η φινλανδική εταιρία Anstar Oy, σχετικά με απόφαση της Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) (Υπηρεσία ασφάλειας τεχνολογίας και χημικών προϊόντων, Φινλανδία) (στο εξής: Υπηρεσία), με την οποία, κατ' ουσίαν, απαγορεύθηκε στην Anstar να χρησιμοποιεί τη σήμανση «CE» δυνάμει του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011 για τέσσερις κατηγορίες προϊόντων που κατασκευάζει.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 305/2011

- 3 Όπως τονίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 6 και 10 του κανονισμού 305/2011, σκοπός του είναι να άρει τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο των δομικών προϊόντων με τη θέσπιση εναρμονισμένων τεχνικών προδιαγραφών για τους σκοπούς της αξιολόγησης της επίδοσης των δομικών προϊόντων, προκειμένου να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία τους στην εσωτερική αγορά.
- 4 Το άρθρο 2 του κανονισμού 305/2011, το οποίο επιγράφεται «Ορισμοί», περιέχει μεταξύ άλλων τους εξής ορισμούς:

«10) “εναρμονισμένες τεχνικές προδιαγραφές”: εναρμονισμένα πρότυπα και έγγραφα ευρωπαϊκής αξιολόγησης·

11) “εναρμονισμένο πρότυπο”: το πρότυπο που θεσπίζει ένας από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 98/34/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (ΕΕ 1998, L 204, σ. 37)], βάσει αιτήματος που εκδίδει η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας·

[...].».

- 5 Το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, το οποίο αφορά τη «Δήλωση επιδόσεων», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Όταν δομικό προϊόν καλύπτεται από εναρμονισμένο πρότυπο ή ανταποκρίνεται προς ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση που έχει εκδοθεί για αυτό, ο κατασκευαστής καταρτίζει δήλωση επιδόσεων όταν το εν λόγω προϊόν διατίθεται στην αγορά.»

- 6 Το άρθρο 17 του κανονισμού αυτού, σχετικά με τα «Εναρμονισμένα πρότυπα», προβλέπει, στις παραγράφους 1, 3 και 5, τα εξής:

«1. Τα εναρμονισμένα πρότυπα θεσπίζονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 98/34/EK βάσει αιτημάτων (αποκαλούμενων στο εξής “εντολές”) που εκδίδονται από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας μετά από διαβούλευση με τη μόνιμη επιτροπή δομικών κατασκευών που προβλέπει το άρθρο 64 του παρόντος κανονισμού (αποκαλούμενη στο εξής “μόνιμη επιτροπή δομικών κατασκευών”).

[...]

3. Τα εναρμονισμένα πρότυπα καθορίζουν τις μεθόδους και τα κριτήρια για την αξιολόγηση της επίδοσης των δομικών προϊόντων σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους.

Όταν προβλέπεται από τη σχετική εντολή, το εναρμονισμένο πρότυπο αναφέρεται στην προοριζόμενη χρήση των προϊόντων τα οποία καλύπτει.

Τα εναρμονισμένα πρότυπα, κατά περίπτωση και χωρίς να διακυβεύεται η ακρίβεια, η αξιοπιστία ή η σταθερότητα των αποτελεσμάτων, θεσπίζουν μεθόδους λιγότερο επαχθείς από τη διενέργεια δοκιμών για την αξιολόγηση της επίδοσης των δομικών προϊόντων σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους.

[...]

5. Η Επιτροπή αξιολογεί τη συμμόρφωση των εναρμονισμένων προτύπων που θεσπίζονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης με τη σχετική εντολή.

Η Επιτροπή δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* τον κατάλογο των αναφορών των εναρμονισμένων προτύπων που συμμορφώνονται με τις σχετικές εντολές.»

- 7 Το άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο αφορά το «[ε]γγραφο ευρωπαϊκής αξιολόγησης», ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1. Ύστερα από αίτημα κατασκευαστή για ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, καταρτίζεται και εκδίδεται από τον οργανισμό των [οργανισμών τεχνικής αξιολόγησης] έγγραφο ευρωπαϊκής αξιολόγησης για κάθε δομικό προϊόν που δεν καλύπτεται ή που δεν καλύπτεται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο, για το οποίο η επίδοση σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί εξ ολοκλήρου σύμφωνα με υπάρχον εναρμονισμένο πρότυπο, επειδή μεταξύ άλλων:

- α) το προϊόν δεν εμπίπτει στο πεδίο κανενός υπάρχοντος εναρμονισμένου προτύπου·
- β) για τουλάχιστον ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό του εν λόγω προϊόντος, η μέθοδος αξιολόγησης που προβλέπεται από το εναρμονισμένο πρότυπο δεν είναι κατάλληλη· ή
- γ) το εναρμονισμένο πρότυπο δεν προβλέπει καμία μέθοδο αξιολόγησης σε σχέση με τουλάχιστον ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό του εν λόγω προϊόντος.»

- 8 Το άρθρο 21 του κανονισμού 305/2011, το οποίο ρυθμίζει τις υποχρεώσεις του οργανισμού τεχνικής αξιολόγησης (στο εξής: ΟΤΑ) που λαμβάνει αίτημα για ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1. Ο ΟΤΑ που λαμβάνει αίτημα για ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση ενημερώνει τον κατασκευαστή εάν το δομικό προϊόν καλύπτεται, πλήρως ή εν μέρει, από εναρμονισμένη τεχνική προδιαγραφή ως ακολούθως:

- α) όταν το προϊόν καλύπτεται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο, ο ΟΤΑ ενημερώνει τον κατασκευαστή ότι, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1, δεν μπορεί να εκδοθεί ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση·
 - β) όταν το προϊόν καλύπτεται πλήρως από ευρωπαϊκό έγγραφο αξιολόγησης, ο ΟΤΑ ενημερώνει τον κατασκευαστή ότι το εν λόγω έγγραφο θα χρησιμοποιηθεί ως βάση για την ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση που θα εκδοθεί·
 - γ) όταν το προϊόν δεν καλύπτεται, ή δεν καλύπτεται πλήρως, από εναρμονισμένη τεχνική προδιαγραφή, ο ΟΤΑ εφαρμόζει τις διαδικασίες που καθορίζονται στο παράρτημα II ή αυτές που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3.»
- 9 Το άρθρο 59 του ως άνω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Τυπική μη συμμόρφωση», έχει ως εξής:
- «1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 56, όταν ένα κράτος μέλος προβεί σε μία από τις ακόλουθες διαπιστώσεις, απαιτεί από τον σχετικό οικονομικό φορέα να θέσει τέλος στην προκείμενη μη συμμόρφωση:
- α) η σήμανση CE έχει τοποθετηθεί κατά παράβαση του άρθρου 8 ή του άρθρου 9·
 - β) η σήμανση CE δεν έχει τοποθετηθεί, όταν απαιτείται, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2·
 - γ) με την επιφύλαξη του άρθρου 5, η δήλωση επιδόσεων δεν έχει καταρτιστεί, όταν απαιτείται, σύμφωνα με το άρθρο 4·
 - δ) η δήλωση επιδόσεων δεν έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τα άρθρα 4, 6 και 7·
 - ε) η τεχνική τεκμηρίωση είτε δεν είναι διαθέσιμη είτε δεν είναι πλήρης.
2. Εάν η μη συμμόρφωση της παραγράφου 1 εξακολουθεί να υφίσταται, το κράτος μέλος λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να περιορίσει ή να απαγορεύσει τη διαθεσιμότητα στην αγορά του δομικού προϊόντος ή να εξασφαλίσει την ανάκληση ή την απόσυρσή του από την αγορά.»

Το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011

- 10 Το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 είχε αρχικά εγκριθεί, ως πρότυπο EN 1090-1:2009, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN), στις 15 Ιουνίου 2008, σύμφωνα με εντολή της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 1998 (Μ 120 – Εντολή προς τη CEN/Cenelec για την εκτέλεση εργασιών τυποποίησης με σκοπό την κατάρτιση εναρμονισμένων προτύπων για δομικά μεταλλικά προϊόντα και βοηθητικά υλικά, στο εξής: εντολή Μ 120), η οποία εκδόθηκε βάσει της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών (ΕΕ 1989, L 40, σ. 12).

- 11 Το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 δημοσιεύθηκε με στοιχεία αναφοράς «EN 1090-1:2009» στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 17ης Δεκεμβρίου 2010 (ΕΕ 2010, C 344, σ. 1).
- 12 Κατόπιν της έγκρισης από τη CEN, στις 3 Οκτωβρίου 2011, της τροποποίησης 1 του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011, το πρότυπο αυτό δημοσιεύθηκε εκ νέου στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 19ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ 2012, C 176, σ. 1).
- 13 Το σημείο 1 του προτύπου αυτού, το οποίο προσδιορίζει το «[π]εδίο εφαρμογής» του, αναφέρει τα εξής:

«Το παρόν ευρωπαϊκό [π]ρότυπο ορίζει τις απαιτήσεις για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης προς τα χαρακτηριστικά επιδόσεων των δομικών στοιχείων από χάλυβα ή από αλουμίνιο, καθώς και των συνδυασμών προϊόντων που διατίθενται στην αγορά ως δομικά προϊόντα. Η αξιολόγηση της συμμόρφωσης καλύπτει τα χαρακτηριστικά κατασκευής και, εφόσον απαιτείται, τα χαρακτηριστικά του δομικού σχεδιασμού.

Το παρόν ευρωπαϊκό [π]ρότυπο διέπει επίσης την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των στοιχείων από χάλυβα που χρησιμοποιούνται σε σύμμεικτες κατασκευές από χάλυβα και σκυρόδεμα.

[...]

Το παρόν ευρωπαϊκό [π]ρότυπο δεν διέπει την αξιολόγηση της συμμόρφωσης στοιχείων ψευδοροφών, σιδηροτροχιών ή στρωτήρων για σιδηροδρομική χρήση.

[...]»

- 14 Τα «δομικά στοιχεία» ορίζονται στο σημείο 3.1.9 του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011 ως εξής:

«στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται ως φέροντα τμήματα κατασκευής και προορίζονται να διασφαλίσουν τη μηχανική αντοχή και την ευστάθειά της και/ή την αντοχή της στη φωτιά, λαμβανομένης υπόψη της ανθεκτικότητας και της λειτουργικότητας· τα στοιχεία αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται απευθείας, όπως παραδόθηκαν, ή να ενσωματώνονται σε έργο».

- 15 Το σημείο 4.5 του προτύπου αυτού, το οποίο αφορά τα «[χ]αρακτηριστικά της δομικής λειτουργίας», περιλαμβάνει σημείο 4.5.1, το οποίο επιγράφεται «Γενικά» και ορίζει μεταξύ άλλων τα εξής:

«Στα χαρακτηριστικά της δομικής λειτουργίας στοιχείου που εμπίπτει στο παρόν ευρωπαϊκό πρότυπο περιλαμβάνονται η φέρουσα ικανότητά του, η παραμόρφωσή του από οριακή κατάσταση λειτουργικότητας, η αντοχή του στην καταπόνηση και η αντοχή του στη φωτιά.»

Το πρότυπο EN 845-1:2013

- 16 Το εναρμονισμένο πρότυπο EN 845-1:2013, με τίτλο «Προδιαγραφή για βοηθητικά στοιχεία τοιχοποιίας - Μέρος 1: Τένοντες, αγκύρια, κοχλίες έντασης και στηρίγματα» (στο εξής: πρότυπο EN 845-1:2013), εγκρίθηκε από τη CEN, στις 21 Μαρτίου 2013, σύμφωνα με εντολή της Επιτροπής της 28ης Μαΐου 1997 (M 116 – Εντολή προς τη CEN/CENELEC για την εκτέλεση εργασιών τυποποίησης με σκοπό την κατάρτιση εναρμονισμένων προτύπων για την τοιχοποιία και τα συναφή προϊόντα, στο εξής: εντολή M 116), η οποία εκδόθηκε βάσει της οδηγίας 89/106.
- 17 Τα στοιχεία αναφοράς του προτύπου EN 845-1:2013 δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 13ης Φεβρουαρίου 2015 (ΕΕ 2015, C 54, σ. 80).

- 18 Το επιγραφόμενο «[π]εδίο εφαρμογής» σημείο 1 του προτύπου EN 845-1:2013 προβλέπει τα εξής:

«Το παρόν ευρωπαϊκό [π]ρότυπο καθορίζει τις απαιτήσεις για τους τένοντες τοιχοποιίας, τα αγκύρια, τους κοχλίες έντασης και τα στηρίγματα που χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση των στοιχείων τοιχοποιίας μεταξύ τους ή για τη σύνδεση της τοιχοποιίας με άλλα στοιχεία του έργου ή της κατασκευής, όπως τα χωρίσματα, τα δάπεδα, τις δοκούς και τους στύλους. Στην περίπτωση που τα στοιχεία αγκύρωσης ή στερέωσης παρέχονται ως αναπόσπαστο τμήμα βοηθητικού στοιχείου ή ορίζονται ως τέτοια, οι απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων σχετικά με τις επιδόσεις, ισχύουν για ολόκληρο το προϊόν.

Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος ευρωπαϊκού [π]ροτύπου δεν εμπίπτουν:

a) τα στοιχεία αγκύρωσης και στερέωσης πλην εκείνων που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα βοηθητικού στοιχείου·

b) οι γωνίες πάκτωσης·

[...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 19 Με απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 2014, η Υπηρεσία ζήτησε, βάσει του άρθρου 59 του κανονισμού 305/2011, από την Anstar να παύσει τη διάθεση στην αγορά και την πώληση τεσσάρων κατηγοριών προϊόντων τα οποία είχαν τη σήμανση «CE» κατ' εφαρμογήν του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011 και, από την 4η Μαρτίου 2014, να μη χρησιμοποιεί πλέον τη σήμανση «CE» καθώς και την κατά το άρθρο 4 του κανονισμού 305/2011 δήλωση επιδόσεων για οποιαδήποτε ενέργεια συναφή προς τις τέσσερις αυτές κατηγορίες προϊόντων (στο εξής: επίδικη απόφαση).

- 20 Στην απόφαση αυτή οι επίμαχες τέσσερις κατηγορίες προϊόντων περιγράφονται ως εξής:

«1. Συστήματα αγκύρωσης τα οποία χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση στοιχείων κελύφους και στοιχείων τοιχοποιίας στον φέροντα οργανισμό κτιρίων· [...]

2. Μπουλόνια αγκύρωσης [...]

Πλάκες αγκύρωσης και τυποποιημένα χαλύβδινα εξαρτήματα [...]

Συστήματα αντιανέμιων συνδέσμων· [...]

3. Βάσεις στύλων και τοίχων· [...]

4. Συνδέσεις εξωστών».

- 21 Κατά την εν λόγω απόφαση, στην εντολή M 120 δεν γίνεται αναφορά των ως άνω κατηγοριών προϊόντων και, άρα, αυτά δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011.

- 22 Ειδικότερα, κατά την Υπηρεσία, για τα προϊόντα που προορίζονται για όμοιες ή παρεμφερείς χρήσεις με εκείνες των προϊόντων που κατασκευάζει η Anstar, ήτοι τα μπουλόνια αγκύρωσης, τις πλάκες αγκύρωσης, τα τυποποιημένα χαλύβδινα εξαρτήματα, τα συστήματα αντιανέμιων συνδέσμων, καθώς και τις βάσεις στύλων και τοίχων, ισχύουν οι ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις ETA-02/0006 και ETA-04/0056. Κατά το μέτρο όμως που, αφενός, οι εγκρίσεις αυτές, οι οποίες εκδόθηκαν βάσει της οδηγίας 89/106 και αποτελούν έγγραφα τεχνικής αξιολόγησης κατά την έννοια του άρθρου 19,

παράγραφος 1, του κανονισμού 305/2011, εξακολουθούν να ισχύουν και, αφετέρου, η έκδοση τέτοιας εγκρίσεως ή τέτοιου εγγράφου επιτρέπεται μόνο για προϊόν που δεν καλύπτεται ή που δεν καλύπτεται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο, το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 δεν έχει εφαρμογή στα εν λόγω προϊόντα.

- 23 Τα δε συστήματα αγκύρωσης που χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση στοιχείων κελύφους και στοιχείων τοιχοποιίας στον φέροντα οργανισμό κτιρίων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εντολής M 116. Επομένως, κατά την άποψη της Υπηρεσίας, η χρήση της σήμανσης «CE» για τα ως άνω συστήματα αγκύρωσης δικαιολογείται μόνον εφόσον αυτά τηρούν το πρότυπο που καταρτίστηκε βάσει της εντολής M 116.
- 24 Η Anstar άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικού πρωτοδικείου του Ελσίνκι, Φινλανδία), με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης, υποστηρίζοντας ότι τα προϊόντα που κατασκευάζει εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011.
- 25 Η Anstar υποστηρίζει, προς στήριξη της προσφυγής της, ότι οι κατηγορίες προϊόντων στις οποίες αναφέρεται η επίδικη απόφαση δεν εμπίπτουν ούτε στο πρότυπο EN 845-1:2013 ούτε στις ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις ETA-02/0006 και ETA-04/0056.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι το πεδίο εφαρμογής της εντολής M 120 και του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011 έχει διατυπωθεί κατά ευρύ και γενικό τρόπο και η διατύπωσή του δεν αποκλείει από αυτό κατ' ανάγκην ή, εν πάση περιπτώσει, καθ' ολοκληρίαν τα κατασκευαζόμενα από την Anstar προϊόντα τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση, εφόσον αυτά χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τη δήλωση επιδόσεων του άρθρου 4 του κανονισμού 305/2011.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει εντούτοις ότι η ίδια διαπίστωση μπορεί να γίνει και όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της εντολής M 116 και του προτύπου EN 845-1:2013. Αν όμως τα προϊόντα που κατασκευάζει η Anstar εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω εντολής και του ως άνω προτύπου, η εντολή M 120 και το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 δεν μπορούν να ισχύουν για αυτά.
- 28 Τέλος, κατά το αιτούν δικαστήριο δεν αποκλείεται ορισμένα ή όλα τα προϊόντα που κατασκευάζει η Anstar να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ευρωπαϊκών τεχνικών εγκρίσεων ETA-02/0006 και ETA-04/0056.
- 29 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει αναγκαία την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο κατά το μέτρο που, κατά τα φαινόμενα, υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ερμηνεία του πεδίου εφαρμογής του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011. Οι ερμηνευτικές αυτές αποκλίσεις δύνανται να επηρεάσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των δομικών προϊόντων και, κατά συνέπεια, να υπονομεύσουν την επίτευξη ενός από τους ρητούς σκοπούς του κανονισμού 305/2011, ο οποίος διατυπώνεται στις αιτιολογικές του σκέψεις 6 και 10.
- 30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικό πρωτοδικείο του Ελσίνκι, Φινλανδία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχουν η εντολή M 120 και το βάσει αυτής καταρτισθέν εναρμονισμένο πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 την έννοια ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους τα προϊόντα που προορίζονται για στερέωση στο σκυρόδεμα πριν αυτό πήξει και απαριθμούνται στα σημεία 1 έως 4 της [επίδικης απόφασης] (συστήματα αγκύρωσης τα οποία χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση στοιχείων κελύφους και στοιχείων τοιχοποιίας στον φέροντα οργανισμό κτιρίων, και συγκεκριμένα μπουλόνια αγκύρωσης, πλάκες αγκύρωσης και τυποποιημένα χαλύβδινα εξαρτήματα, συστήματα αντανέμιων συνδέσμων, βάσεις στύλων και τοίχων καθώς και συνδέσεις εξωστών);

- 2) Αντίκεινται καθ' οιονδήποτε τρόπο ο κανονισμός 305/2011, οι σχετικές με την υπό κρίση υπόθεση εντολές της Επιτροπής ή το δίκαιο της Ένωσης στην ερμηνεία που δέχεται η [Υπηρεσία] κατά την οποία τα εν λόγω προϊόντα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εντολής M 120 και του εναρμονισμένου προτύπου [EN] 1090-1:2009+A1:2011;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 31 Με τα ερωτήματά του τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 έχει την έννοια ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προϊόντα, όπως τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα οποία προορίζονται για στερέωση στο σκυρόδεμα πριν αυτό πήξει.
- 32 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει, εκδίδοντας προδικαστική απόφαση, εναρμονισμένο πρότυπο κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 11, του κανονισμού 305/2011, του οποίου τα στοιχεία έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, σκέψη 47).
- 33 Τούτου δοθέντος, όταν το Δικαστήριο επιλαμβάνεται αίτησης προδικαστικής απόφασης που αφορά την ερμηνεία τέτοιου εναρμονισμένου προτύπου, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να προσδιορίσει το εφαρμοστέο τεχνικό πρότυπο για συγκεκριμένο προϊόν, στηριζόμενο στην ερμηνεία που έδωσε το Δικαστήριο και λαμβάνοντας υπόψη τα ενώπιόν του πραγματικά περιστατικά (βλ. κατ' αναλογία, όσον αφορά ζητήματα δασμολογικής κατάταξης, αποφάσεις της 7ης Νοεμβρίου 2002, Lohmann και Medi Bayreuth, C-260/00 έως C-263/00, EU:C:2002:637, σκέψη 26, καθώς και της 28ης Απριλίου 2016, Oniors Bio, C-233/15, EU:C:2016:305, σκέψη 28).
- 34 Προς τον σκοπό της ερμηνείας του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011, πρέπει, κατά πρώτον, να ληφθεί υπόψη το σχετικό με το πεδίο εφαρμογής περιεχόμενο του εν λόγω προτύπου, συμπεριλαμβανομένων και των παραρτημάτων του.
- 35 Κατά δεύτερον, τα εναρμονισμένα πρότυπα πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της εντολής βάσει της οποίας θεσπίστηκαν. Πράγματι, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού 305/2011, τα εναρμονισμένα πρότυπα θεσπίζονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 98/34 βάσει αιτημάτων που εκδίδονται από την Επιτροπή. Πλην όμως, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 5, του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των εναρμονισμένων προτύπων που θεσπίζονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης με τη σχετική εντολή.
- 36 Κατά συνέπεια, το πεδίο εφαρμογής ορισμένου εναρμονισμένου προτύπου δεν μπορεί να ερμηνεύεται ευρύτερα από το πεδίο εφαρμογής της εντολής βάσει της οποίας θεσπίστηκε.
- 37 Ως εκ τούτου, στην υπό κρίση υπόθεση το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της εντολής M 120.
- 38 Κατά τρίτον, στην περίπτωση που, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, ορισμένο προϊόν ενδέχεται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής περισσότερων εναρμονισμένων τεχνικών προδιαγραφών, πρέπει καταρχάς να εξετάζεται κατά πόσον το νεότερο πρότυπο έχει καταργήσει το παλαιότερο.
- 39 Ως προς το ζήτημα αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 305/2011, για κάθε εναρμονισμένο πρότυπο που περιλαμβάνεται στον δημοσιευόμενο στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* κατάλογο των στοιχείων αναφοράς των εναρμονισμένων προτύπων τα οποία συμμορφώνονται με τις σχετικές εντολές πρέπει να γίνεται μνεία

των «εναρμονισμένων τεχνικών προδιαγραφών που έχουν αντικατασταθεί», ως τέτοιες δε νοούνται βάσει του άρθρου 2, σημείο 10, του κανονισμού αυτού τόσο τα εναρμονισμένα πρότυπα όσο και τα ευρωπαϊκά έγγραφα αξιολόγησης.

- 40 Συνεπώς, εφόσον ορισμένο εναρμονισμένο πρότυπο δεν αναφέρει ρητά ότι αντικαθιστά άλλο εναρμονισμένο πρότυπο ή μία ή περισσότερες ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, οι εν λόγω εναρμονισμένες τεχνικές προδιαγραφές εξακολουθούν να ισχύουν και αποτελούν παρεκκλίνουσα ειδική ρύθμιση. Πράγματι, κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 305/2011, τα ευρωπαϊκά έγγραφα αξιολόγησης εκδίδονται μόνο για δομικό προϊόν που δεν καλύπτεται ή που δεν καλύπτεται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο, για το οποίο η επίδοση σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί εξ ολοκλήρου σύμφωνα με υπάρχον εναρμονισμένο πρότυπο.
- 41 Η ως άνω ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 305/2011 ενισχύεται επίσης από το άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, κατά το οποίο οι ΟΤΑ, όταν λαμβάνουν αίτημα για ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση που αφορά προϊόν το οποίο καλύπτεται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο, ενημερώνουν τον κατασκευαστή ότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 19, παράγραφος 1, δεν μπορεί να εκδοθεί ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση.
- 42 Επιπλέον, μολονότι αληθεύει ότι έγγραφα ευρωπαϊκής αξιολόγησης, κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 305/2011, όπως και ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, κατά την έννοια του άρθρου 8 της καταργηθείσας από τον κανονισμό αυτόν οδηγίας 89/106, μπορούν να εκδοθούν μόνο για δομικά προϊόντα που δεν καλύπτονται ή που δεν καλύπτονται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο, εντούτοις, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 32 της παρούσας απόφασης, η ερμηνεία των προτύπων αυτών εναπόκειται σε τελική ανάλυση στο Δικαστήριο και όχι στα όργανα που εκδίδουν τα ως άνω έγγραφα ή εγκρίσεις. Ως εκ τούτου, όταν καλείται να ερμηνεύσει ορισμένο εναρμονισμένο πρότυπο, το Δικαστήριο μπορεί να λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων στοιχείων, την ύπαρξη εγγράφου ευρωπαϊκής αξιολόγησης ή ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης ως ένδειξη ότι τα καλυπτόμενα προϊόντα από το έγγραφο ή την έγκριση, καθώς και τα παρεμφερή με αυτά, δεν καλύπτονται από κανένα εναρμονισμένο πρότυπο, χωρίς όμως το στοιχείο αυτό να είναι καθοριστικό ή να εμποδίζει το Δικαστήριο, κατά περίπτωση, να δεχθεί διαφορετική ερμηνεία του συγκεκριμένου εναρμονισμένου προτύπου σε σχέση με εκείνη που δέχεται το όργανο που εξέδωσε το εν λόγω έγγραφο ή έγκριση.
- 43 Εντούτοις, εν προκειμένω, μολονότι το αιτούν δικαστήριο ανέφερε, στην αίτηση προδικαστικής απόφασης, τις ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις ETA-02/0006 και ETA-04/0056, αυτές δεν περιλαμβάνονται στη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο και, επομένως, το Δικαστήριο δεν μπορεί να τις λάβει υπόψη στο πλαίσιο της ερμηνείας του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011.
- 44 Κατά τέταρτον, όσον αφορά τα έγγραφα καθοδήγησης που εκδίδονται από εθνικούς ή διεθνείς οργανισμούς τυποποίησης, επισημαίνεται ότι, μολονότι σκοπός τους είναι η διευκρίνιση του πεδίου εφαρμογής των εναρμονισμένων προτύπων των οποίων τα στοιχεία έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή, εντούτοις δεν αποτελούν νομικά δεσμευτικές πράξεις στην έννομη τάξη της Ένωσης. Κατά συνέπεια, τα έγγραφα αυτά δεν επηρεάζουν την ερμηνεία των εναρμονισμένων προτύπων, ούτε δεσμεύουν τα εθνικά δικαστήρια, μολονότι αποτελούν ενδεχομένως χρήσιμο οδηγό για την εφαρμογή των προτύπων αυτών.
- 45 Εν προκειμένω, ως προς τα προϊόντα τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση, από το σημείο 1 του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011, που διευκρινίζει το «[π]εδίο εφαρμογής» του, προκύπτει ότι το εν λόγω εναρμονισμένο πρότυπο, αφενός, ορίζει τις απαιτήσεις για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης προς τα χαρακτηριστικά επιδόσεων των δομικών στοιχείων από χάλυβα ή από αλουμίνιο, καθώς και των συνδυασμών προϊόντων που διατίθενται στην αγορά ως δομικά προϊόντα, και, αφετέρου, διέπει την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των στοιχείων από χάλυβα που χρησιμοποιούνται σε σύμμεκτες κατασκευές από χάλυβα και σκυρόδεμα.

- 46 Επιπλέον, κατά το σημείο 3.1.9 του εν λόγω προτύπου, ως «δομικά στοιχεία» νοούνται εκείνα που χρησιμοποιούνται ως φέροντα τμήματα κατασκευής και προορίζονται να διασφαλίσουν τη μηχανική αντοχή και την ευστάθειά της και/ή την αντοχή της στη φωτιά.
- 47 Εξάλλου, το σημείο 4.5.1 του προτύπου EN 1090-1:2009+A1:2011 διευκρινίζει ότι στα χαρακτηριστικά της δομικής λειτουργίας στοιχείου που εμπίπτει στο πρότυπο αυτό περιλαμβάνεται η φέρουσα ικανότητά του.
- 48 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 έχει εφαρμογή στα δομικά προϊόντα που έχουν δομική λειτουργία, ήτοι στα προϊόντα εκείνα τα οποία, αν αφαιρεθούν από την κατασκευή, θα επέλθει άμεση μείωση της αντοχής της. Η λειτουργία του φέροντος στοιχείου στη συνολική δομή του κατασκευαστικού έργου πρέπει συνεπώς να είναι ουσιώδης.
- 49 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011 έχει την έννοια ότι προϊόντα όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη, τα οποία προορίζονται για στερέωση στο σκυρόδεμα πριν αυτό πήξει, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εφόσον έχουν δομική λειτουργία, υπό την έννοια ότι η αφαίρεσή τους από ορισμένη κατασκευή συνεπάγεται άμεση μείωση της αντοχής της.

[Όπως έχει διορθωθεί με διάταξη της 20ής Μαρτίου 2018] Επί των δικαστικών εξόδων

- 50 [Όπως έχει διορθωθεί με διάταξη της 20ής Μαρτίου 2018] Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαινεται:

Το εναρμονισμένο πρότυπο EN 1090-1:2009+A1:2011, με τίτλο «Κατασκευή έργων από χάλυβα και από αλουμίνιο – Μέρος 1: Απαιτήσεις για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των δομικών στοιχείων», έχει την έννοια ότι προϊόντα όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη, τα οποία προορίζονται για στερέωση στο σκυρόδεμα πριν αυτό πήξει, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εφόσον έχουν δομική λειτουργία, υπό την έννοια ότι η αφαίρεσή τους από ορισμένη κατασκευή συνεπάγεται άμεση μείωση της αντοχής της.

(υπογραφές)